

Prof. Dr. JÓZEF KOFFLER, Lwów.

INSTRUMENTACJA.

(Ciąg dalszy)

VI.

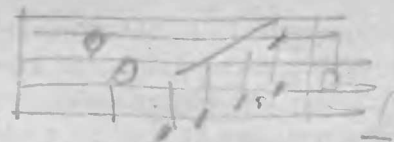
KLARNETY TRANSPONUJĄCE.

Powiedzieliśmy już, że klarnet w stroju *C* dziś nie jest w użyciu, że posługujemy się właściwie tylko klarnetami w stroju *B* i *A*, które są już właśnie instrumentami transponującymi. Wszystko cośmy podali o technice klarnetu, dotyczy wszystkich klarnetów bez względu na strój.

Klarnet altowy stroi o kwintę niżej, od nieużywanego już dziś klarnetu normalnego (w *C*), a więc w stroju *F*, t. zn. o kwartę niżej od *B*-klarnetu. Instrument ten mało używany jest w praktyce. (Mendelssohn napisał dwa duety na klarnet w *B* i klarnet altowy).

Klarnet mały w stroju *Es* jest członkiem orkiestry dętej, brzmi o małą tercję wyżej od notacji.

Klarnet basowy ma pisownię taką samą jak klarnek w *B* lub *A*, lecz brzmi o oktawę niżej. Skala sięga w notacji od małego *e* do *c*. Wyższe tony są nie do użycia.

brzmi
w *B* strojuw *A* stroju

Naturalnie posługujemy się szczególnie pozycjami niskimi, które to tony są najpiękniejsze. Ich barwa jest jak u zwykłego klarnetu. Klarnet basowy jest cudownym instrumentem melodyjnym, o wielkich możliwościach dynamicznych.

Niektórzy kompozytorowie posługują się w notacji klarnetu basowego kluczem basowym, wówczas transponuje on jak zwykły klarnet. (Wagner, *Lohengrin*)

klarnet basowy
w *A*

brzmi

Dzieła specjalne na klarnet: *Mozart* Koncert *Weber* – Dwa koncerty, *Koncertino*, *Warjacje*, *Kwintet*, *Sonata*; *Spohr* – Cztery koncerty; *Schumann* – utwory; *Brahms* – Dwie sonaty, *Trio*, *Kwintet* i wiele innych.

(C. d. n.).